

Bemærkninger til forslaget

Efter Berlinmurens fald og Sovjetunionens opløsning har den sikkerhedspolitiske situation i Østersøområdet ændret sig markant.

Østersølandenes sikkerhedspolitiske problemer var tidligere domineret af Øst-Vest-modsætningen og de heraf springende militære trusler mod Østersøstaternes suverænitet. I yderste fald mod deres eksistens.

I dag er de direkte militære trusler enten fjernet eller stærkt reduceret. Dog består en potentiel spænding mellem Rusland og Estland, Letland og Litauen, især hvor et stort russisk mindretal giver anledning til interne spændinger. Også Kaliningrad-oblastens særlige geopolitiske betydning, stærke militariseringsgrad og vaklende økonomi er en potentiel destabiliserende faktor.

Den afgørende trussel mod Østersølandenes sikkerhed og stabilitet må dog i dag siges at være af mere civil art. Østersøområdets stabilitet trues i dag først og fremmest fra tre sider:

- 1) Tiltagende kriminalitet - ikke mindst med udspiring i mafialignende organisationer. Denne aktivitet omfatter ulovlig søtransport og smugling af farlige stoffer (kemiske og radioaktive), våben, narkotika samt alle arter af tyvegods. Desuden er både mafialignende kredse og andre involveret i illegal menneskesmugling over Østersøen.
- 2) Tiltagende forurening af Østersøen med kemiske og radioaktive stoffer samt omfattende forurening gennem fortidig og nutidig dumpning af militært og civilt affald, olieudslip m.v. Denne forurening er en klar trussel mod fiske-, dyre- og planteliv i regionen og dermed en trussel mod både livskvalitet og økonomiske interesser.
- 3) Ulovligt fiskeri og rovfiskeri på andre Østersølandes territorialfarvand. Problemet synes ikke at kunne løses tilfredsstillende med de nuværende muligheder for at håndhæve national suverænitet gennem fiskeriinspektion og lignende.

En effektiv indsats til løsning af ovennævnte problemer kræver en langt større fælles indsats fra alle lande omkring Østersøen. Denne indsats kan næppe tilvejebringes ved ren ad hoc-koordinering. Der kræ-

ves en samlet, fælles, permanent indsats i form af et egentligt fælles Baltisk Beredskab.

Det Baltiske Beredskab bør først og fremmest bestå af en udvidet kystvagt under fælles kommando og kontrol. Denne kystvagt bør efter nøjere fastsatte regler kunne operere såvel på tværs af Østersølandenes territorialfarvandsgrænser som i internationalt farvand i Østersøen.

Omfanget af operationerne i internationalt farvand bør fastlægges i en særlig aftale eller traktat mellem Østersøstaterne godkendt af FN. Operationerne inden for de pågældende landes territorialfarvand bør reguleres af en aftale mellem Østersøstaterne i Østersøadets regi.

Tilsammen bør det Baltiske Beredskabs udvidede kystvagt (som kunne kaldes Baltic Cooperation, forkortet BALCOP) kunne opsøge, standse, undersøge og opbringe skibe, der mistænkes for medvirken i ulovlige aktiviteter, hvad enten det drejer sig om illegale transporter, miljødelæggelse eller overtrædelse af fiskeriaftaler og -grænser.

Materiel og mandskab til BALCOP bør udredes af de deltagende landes forsvar og omfatte sejlene (inspektionsskibe) såvel som flyvende (helikoptere og overvågningsfly) enheder.

Styrkens enheder skal være letgenkendelige fra de nationale forsvarsstyrker og stå under en fælles central kommando. Ud over den fælles kommandocentral oprettes et kommandocenter i hvert af de deltagende lande. Såvel kommandocentre som enheder bemannes multinationalt, så styrkerne ikke kan misbruges af et enkelt eller flere lande til at favorisere egne interesser. Styrken kan suppleres med mindre landstyrker i form af gendarmeri på land til at følge op på løsning af fælles opgaver i kystområderne.

Ud over de konkrete opgaver, BALCOP kommer til at løse, skal styrken ses som en tillidsskabende foranstaltning mellem Østersølandene. Den fælles forvaltning af fælles aftaler vil både kunne skabe øget mellemfolkelig forståelse og udgøre kosteffektiv løsning på de civile sikkerhedsproblemer i regionen. Det vil efter forslagsstillernes opfattelse være naturligt, hvis